

Sokfajta műfaj, sokféle képesség

BESZÉLGETÉS SÁRA ERNŐ TERVEZŐGRAFIKUS-MŰVÉSSZEL,
A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
IPARMŰVÉSZET KOLLÉGIUMÁNAK VEZETŐJÉVEL

– Ön tervezőgrafikus, de az Iparművészet Kollégiumának vannak textilművész, keramikus, belsőépítész, formatervező tagjai, korábban volt ötvös- és tűzzománcművész is a tagok között. Hogy lehet egyszerre ennyi területet képviselni egyetlen kollégiumban?

– Az iparművészet és tervezőművészet területén szinte naponta szaporodó, változó műfajokkal találkozunk. Ha felületesek vagyunk, akkor nyolc szakterületről beszélünk, de ezek mindegyike sok műfajra ágazik. Ha gyors számvetést csinálunk, hogy az NKA 25. évfordulójára megnyílt iparművészeti kiállításon hány szakterület mutatta meg magát, akkor harminc körüli ez a szám. Közös gyökerük a tervezés, azután a törzsből szertefutnak a fő ágak és ezekből a váltakozó számú többi ág.

SÁRA Ernő NAGY Márta keramikusművésszel, a Nemzeti Kulturális Alap Iparművészet Kollégiumának tagjával az NKA jubileumi kiállításához kapcsolódó rendezvényen, Pécsen 2018-ban

Graphic designer Ernő SÁRA, Chairman of the College of Applied Arts of the National Cultural Fund of Hungary with ceramic artist Márta NAGY, member of the College of Applied Arts at an event connected to the jubilee exhibition of the National Cultural Fund of Hungary in Pécs, 2018

Fotó: Alapfy László

Az iparművészeti kollégium a legnagyobb létszámú testület: a többi kollégiumban váltakozóan három vagy hat kurátor dolgozik, nálunk kilenc. A kollégium összetételének tervezésekor azt szerettük volna, hogy minden területet egy, a művészeti ágat jól átlátó, nagy tapasztalatú kurátor képviseljen a pályázatok elbírálásánál. A kurátorokra három irányból tettek javaslatokat, a szakminiszter, az MMA – azaz a Magyar Művészeti Akadémia – és a művészeti szervezetek. A végső döntésnél – valószínűleg figyelmetlenségéből – az előbb leírt logika megtört, és olyan fontos területek, mint az ötvösség, az üvegművészet, képviselő nélkül maradtak. Ezért is fokozott figyelemmel kell lennünk ezen művészeti területek pályázataira, hogy ne szenvedjenek hátrányt.

– Adódnak ebből a sokféleségből konfliktusok?

– Viccesen és kicsit túlozva azt mondhatnám, hogy a textiles és kerámiaműfajok alkotóinak volna arra képességük, hogy a kollégium összes pénzügyi forrását évente a maguk rendezvényeire és az új alkotások létrehozására fordítsák. Mosolyogva figyelem a pályázatok elbírálásánál, ahogy kurátoraik érvelnek és harcolnak a források biztosításáért, de végül mindig megegyezés születik, mindenki súlyoz, és belátással van a többi szakterület igényére is. A viccet félretéve, pozitív és negatív hatások jelentkeznek, amit figyelembe kell venni. A pozitív az, hogy ez a két szakterület következetesen kiépítette a nemzetközi kapcsolatait, kiállításokat, konferenciákat szerveznek itthon és külföldön. Ezeket valóban támogatni kell, mert ez a művészeink és az ország teljesítményének hírverését is jelenti. A negatív, a szomorú kísérőjelenség az, hogy ezeknek a kézműves-iparművészeti területeknek manapság nem kedvez a piac. Ezért szorulnak pályázati támogatásra. Azelőtt nagyobb közösségi

terekbe, szállodák aulájába, konferenciatermek látványának emelésére betervezték és vették is a nagy méretű gobelineket, kerámiatárgyakat, ötvösmunkákat.

– *Mi történt? Kimentek a divatból?*

– Erre a kérdésre sokféle választ adhatunk, de hogy a divatból kimentek volna, azt nem hinném, hiszen egyedi, értékes alkotásokról beszélünk, amelyek alkotói a mában élő érzékeny emberek. Inkább a költségek csökkentésével, a profítnövelés szándékával magyaráznom ezt a csökkenő keresletet. De lehet más oka is, például ne feledjük el azt sem, hogy ezek a műtárgyak figyelmet, törődést igényelnek, és ma talán az ilyen nagy forgalmú terekben kevésbé sérülékeny, egyszerűbben cserélhető látványokkal törekszenek egy-egy hangulat kialakítására. Amikor az akadémikusok székfoglaló előadásai megkezdődtek, a Benczúr Házba jártunk. A gyönyörű palota dísztermében örömmel néztem a falat teljes magasságában kitöltő, kortárs művész által elkészített gobelint, mely már több tíz éve ott van, és meghatározza a helyiség alaphangulatát. Érezzük a kollégiumban – és emiatt a felelősségünk is megnőtt –, hogy ezek a kézműves-iparművészeti területek az NKA támogatásából tudnak életben maradni, és alkotóik új műveket létrehozni.

– *Az iparművészet alapvetően alkalmazott művészet. Mi az, aminek a piacról kellene megélnie, és mi az, ami kulturális támogatásra szorul?*

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
The jubilee exhibition Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)

– Érdekes és bonyolult kérdés. Árudömping van. Az olyan, világot behálózó vállalkozások, mint az IKEA, tervezők és gyártók sokaságát alkalmazzák, és szinte minden átlagos igényt kielégítenek, legyen az edény, berendezési tárgy, bútor vagy textília. A társadalmi igény legnagyobb részét ez a kínálat kielégíti. Az egyedire, a másra vágyók aránya csekély a társadalomban, a más síkon jelentkező költségeket is kevesen vállalják. Az én szakterületemmel, az alkalmazott vagy mai nevén tervezőgrafikával nincsen gond, mindig is – amióta dolgozom, a hatvanas évek végétől – a piacról élt. Sok, más területen végzett fiatal művészeknek is bőven kínált munkalehetőséget.

A rendszerváltásig generációk követték egymást, a munka jellege nem változott. Ám akkor kezdtek eltűnni, tönkremenni a vállalatok, szűkült a megrendelői kör,

Támogatott művek az iparművészetben. Válogatás az NKA megalapítása óta eltelt 25 év támogatott projektjeiből című kiállítás (részlet)
Zsolnay Negyed – m21 Galéria, Pécs, 2018. szeptember 14. – október 7.

Sponsored Works in Applied Arts.

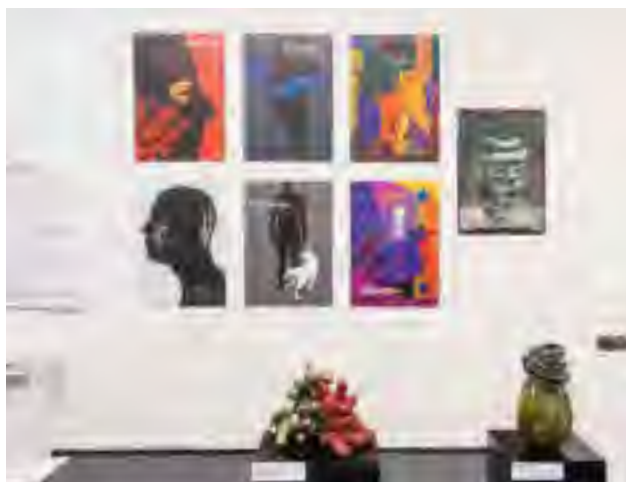
A Selection from Projects Sponsored by the National Cultural Fund of Hungary since Its Foundation 25 Years Ago (exhibition photo)

Fotó: Alapfy László

és jött a technikai eszközváltás is. Megjelent a számítógép! Az idős, tapasztalt, kitűnő képességű kollégáknak ehhez már nem volt energiájuk, kihullottak a sorból, ilyen-olyan nyugdíjukból tengődtek. Felértékelődtek a műszakiak! Jöttek a betűszedők, képszerkesztők és egyéb nyomdai alkalmazottak, akiknek már volt számítógépes tapasztalatuk. A napilapok, periodikák látványa nagyot zuhant, de ez nem érdekelt senkit. Sok volt a képzett tervezőművész, de a tervezési feladat nem jutott el hozzájuk. Magam négyszer alakítottam át, szerveztem, építettem újra a klientúrát, hogy működésképes maradjon a műtermem. De ismétlem, ezen a területen volt és van munkalehetőség. Ötödször már nem teném, mert nem tetszik az a felületes, magát és a céget komolyan venni nem képes megrendelői attitűd, hogy minden holnapra legyen készen. Hol van itt a tervezés, a kutatás, a munka kiérlelésének lehetősége és igénye? Pizzafutárnak nem lennék jó!

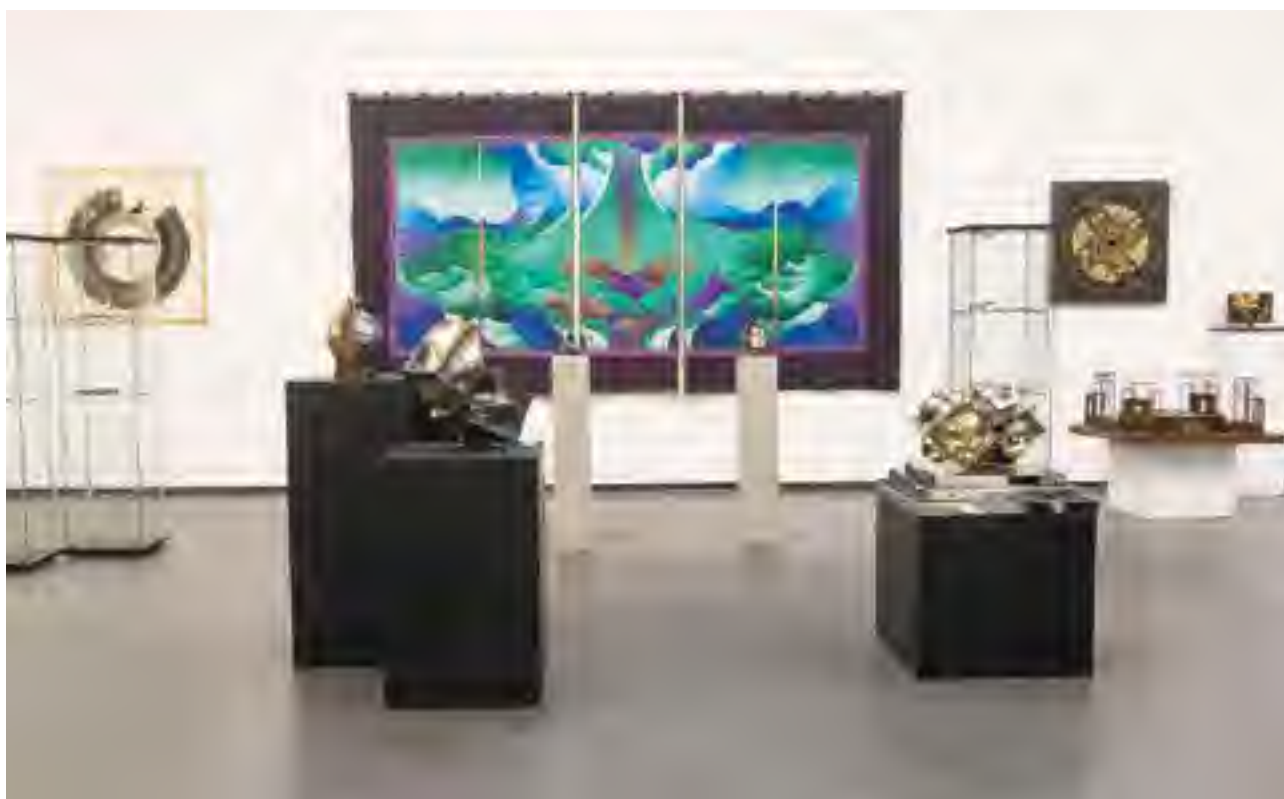
Nehezen mondom ki, de a jelenkor hazai piaci igényeihez mérten túl sok egyetemi diplomával rendelkező tervezőt képezünk. Persze a képzések nagyobb része fizetős, tehát saját felelősségre megy a dolog. Egyre több egyetem indít művészeti kart, az éves diplomázók száma egyre nő, és utána bekerülnek egy stúdióba, ahol legtöbbször nem a képzettségüknek megfelelő, hanem operátori munkát végeznek, vagy kimennek külföldre. A piacot uraló multinacionális cégek otthon terveztet-

nek, vagy ott, ahol a legnagyobb a piacuk, a különböző országokban működő leányvállalatok csak alkalmazzák ezeket a terveket, mondjuk „magyarítják” a szöveget. Ehhez sem kell diplomás tervező.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

– *Az iparművészet területén talán az is különbséget teremt, hogy egy tervezőgrafikus bizonyára nem csinál a saját kedvére emblémákat, mint ahogy egy belsőépítész sem önkifejezésként készít terveket. De úgy képzelem, hogy egy keramikusnak akkor is dolgozik a keze, ha épp nincs megrendelése, tehát kicsit úgy működik, mint egy képzőművész.*

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet) | Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

– Már ez sem biztos, hogy igaz. Itt van például a Magyar Plakát Társaság. Az alkalmazott grafikának talán a leglátványosabb produkciója a plakát. De mára olyan médiumok váltak meghatározóvá, melyek elhomályosítják ezt a műfajt. A hagyományos méretű, B1-es plakát már nem állít meg senkit az általános rohanásban és utcazajban. Jelentőségét veszítette, belső kiállítási terекbe menekült. A Magyar Plakát Társaság, mely elhatározta, hogy megmenti a plakátot, önmagának hirdető programot, egyeztetett témákra készítenek a társaság művészei plakátokat, ezekből kiállításokat szerveznek. Alkalmazott vagy autonóm művészet? A plakátművészet lényege, hogy a hirdetni kívánt témát utcatávtatban egy szempillantásra, figyelemfelhívóan a tudunkra adja. Benne van a megbízóval való együttműködés, néha vita, a meggyőző szakmai érvelés képessége, a kötelező szövegtartalom megjelenítése, a verbális és vizuális üzenet harmóniája. De egy kiállításra készülő plakátnál nincs szükség efféle kompromisszumra, így általában el is tűnik róla minden szükségtelen elem, ami a látványt zavarja.

A bútortervező is tervez magának bútort, el is készíti, elviszi egy kiállításra, a képét felteszi az internetre, és várja az érdeklődést, hogy kis vagy nagy szériás terméké válhasson. A gobelinesek is szorgalmasan dolgoznak, a maguk örömeire, mert hajtja őket valami belső kényszer. Ha elkészül a mű, vár a vevőre vagy egy kiállítási alkalomra. Mert igaza van: mint egy földrengésnél, mára elcsúsztak a korábbi rögzült rétegek, kialakultak afféle köztes területek, amelyek technikájuk, anyagfelhasználásuk alapján az iparművészetből indulnak ki, de a látvány tekintetében már autonóm képzőművészetnek tekinthetők.

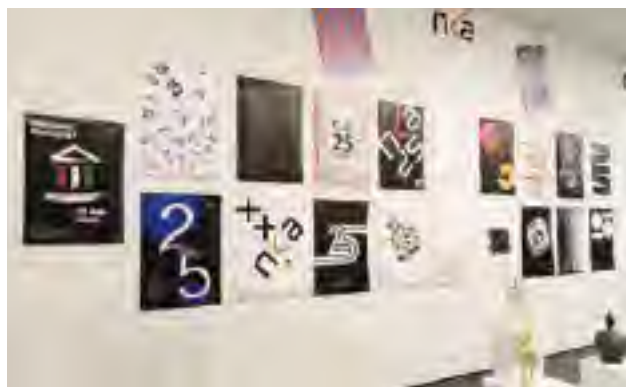
Az üvegművészetben is találunk erre példákat. A hidegen megmunkált üveg területén, ahol a síklapok rétegei közé vagy különböző fóliákat tesznek, vagy a vegytan boszorkánykonyhájában kezelik a felületet, nagyon átgondolt, megtervezett, izgalmas látványt adó,

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

fényhatásokra alapított üvegtárgyak, üvegszobrok születnek. Figyelmes, aprólékos csiszolással kapják meg végső formájukat. A műfaj a reneszánszát éli, tehetséges alkotók sorával rendezik meg kiállításait, melyek sikeresek, látványosak, és ez a vásárlások számában is megmutatkozik.

Az üveg másik megjelenése, a szabadon alakított melegüveg is figyelemre méltó művekkel vonja magára a figyelmet. Az NKA pécsi jubileumi kiállításán a bárdudvarnoki alkotótelep üvegyűjteményének egy részét is bemutattuk.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

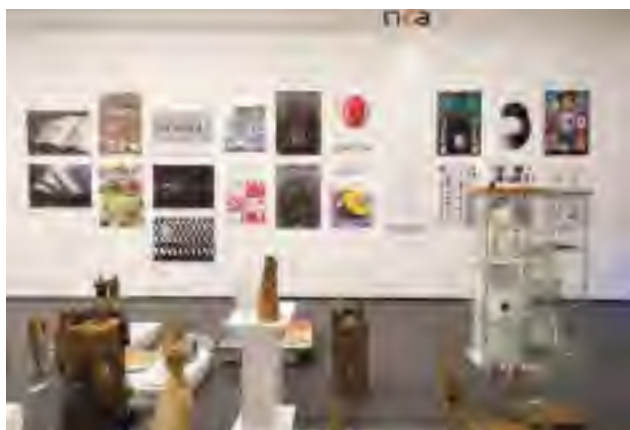
– Az Iparművészet Kollégiumában beszélgetnek, vitakoznak arról, hogy milyen területeket érdemes támogatni?

– Nem. Bennünket csak a pályázatra beadott munkák érdekelnek. A kollégiumban két éven keresztül talán tíznél kevesebb volt az elutasított pályázatok száma, pedig a tavaszi alkotói pályázatok mindig kétszáz körüliek. Nagyon odafigyelünk két dologra. Egyrészt a pályázatban szereplő művek minőségére, másrészt arra, hogy szélesíteni tudjuk a pályázók körét. Ezért vezettük be például azt, hogy csak kétévenként lehet alkotói pályázatra jelentkezni. Ki akartuk szűrni azt a gyakorlatot, hogy az alkotók egyfajta automatizmusnak tekintsék az NKA támogatását.

Már van rengeteg nagyon tehetséges fiatal, akik nemcsak az NKA-ban gondolkodnak, hanem másféle támogatási lehetőséget keresnek. Összeállnak hárman-négyen, létrehoznak egy kollektívát, azt felteszik az internetre, keresik, és legtöbbször meg is találják a szponzort. Mert vannak finanszírozók, akik üzletet látnak a tervekben, és bizonyos limitált darabszámokat rendelnek belőlük. De rendeznek akciókat is, például a Bartók Béla úton a fiatalok workshopokat csinálnak, együttműködnek az utca galériáival, árusítanak, kiállításokat szerveznek, standokat állítanak. Ezeket a kezdeményezéseket és akciókat is támogatjuk.

– Az alkotói támogatások mellett fontos pályázati téma az Iparművészet Kollégiumában az egyéni és csoportos kiállítások támogatása.

– Főleg az országos, a periodikusan visszatérő kiállításokat, biennálékat, triennálékat, quadriennálékat támogatjuk. A keramikusok tavaly produkáltak egy olyan évet, hogy egyszerre volt biennáléjuk, triennáléjuk és quadriennáléjuk. Ez nekem már lottókombinációnak tűnt. Emellett szerveztek még két nemzetközi és hazai konferenciát, szimpóziumot. Mi, grafikusok, kicsit irigykedve figyeljük őket, mert sok év alatt tudatosan kimunkált kapcsolatokat építettek ki. Mi csak most kezdjük ezt. Óvatosan zsilipelve tervezzük nemzetközivé tenni, megnyitni a kiállításainkat, előbb egy-két országot meghívni, azután növelni a számot annyira, amennyit szervezésben és finanszírozásban elbírnak.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

1978-ban indult útjára a Békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennálé, 1992 óta Országos Tervezőgrafikai Biennálé. Nagy baj volna, ha negyven év folyamata után megszakadna ez a kiállítássorozat. Ezért is javasoltam, hogy próbálkozzunk jobban gazdálkodni a lehetőségekkel és az idővel. Felvettem azt, hogy a biennáléből csináljunk triennálét, háromévente rendezzük meg; anyagilag is jobban levegőhöz jutnánk, és nagyobb volna a merítés, nem ismétlődnének több egyidejű kiállításon ugyanazon munkák. A tervezőgrafikának ezzel szinte egy időben és évente van két másik nagyszabású kiállítása: az egyik az Aranyrajzszög kiállítás és díj, a másik a Graphifest, a Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Társaságának rendezvénye. Az idén – és ezt is támogatta a kollégium – már második alkalommal rendezzük meg a PosterFestet, ahol a plakát áll a középpontban. Már a két évvel ezelőtti rendezvényre is negyven jelentős külföldi alkotót hívtunk meg, a zsűri elnöke egy világhírű francia grafikusművész volt, és

amikor ez szárnyra kapott, azonnal nemzetközi híre támadt a Facebookon a plakátfesztiválnak. Ezt a rendezvényt az ELTE Gömb Aulájában sikerült megrendezni, ahol naponta kétezer diák halad keresztül. Nekünk az az érdekünk, hogy ne zárjuk be magunkat, hanem mutassuk meg a világnak, hogy mit tudunk. Amikor a kiállításon felnéztem a falakra, akkor világosan látszott, hogy a kiválasztott külföldi és a magyar anyag között nincs minőségi különbség. Volt tavaly két másik támogatási lehetőségünk is, az egyik a magyar iparművészet külföldi népszerűsítésére irányult, a másik pedig a digitalizáció fejlesztésére.

– Szerintem fontos lenne az iparművészet hazai népszerűsítése is. Hogy látja, mennyire ismertek a vezető magyar iparművészek?

– Mondjam erre azt, hogy a sajtó részéről minimális az érdeklődés a munkánk iránt? Hiába vannak a jobbnál jobb kiállítások, amikről sokáig beszélnek is a szakmában, nem nagyon írnak róluk az újságok. Említhetem a Múcsarnokban megrendezett Nemzeti Szalonok példáját is. Nagyon óvatos vagyok, amikor azt mondom, hogy a legrangosabb nemzetközi kiállításokhoz képest is egy Nemzeti Szalon minimálisan megtízszerezi vagy meghússzorozza a látogatottságot. Azelőtt a magyar művészek néhány kivétellel ki voltak zárva a Múcsarnokból. Most egymás után rendezzük a Nemzeti Szalonokat, az építészeti szalon kezdte, aztán a képzőművészeti, a fotó- és médiaművészeti, az iparművészeti szalon következett, és idén volt a Népművészeti Nemzeti Szalon. Nagyon kihúzó magam, mert Scherer Józseffel ketten voltunk az iparművészeti és tervezőművészeti szalon kurátorai és rendezői, ami 27 ezres nézőszámot hozott. Ez nagyon magas szám.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

Fontos ezt eredményként kiemelni, miközben én óvatosan, a realitásokat figyelembe véve kezelem ezt a számot. Ezt a magas látogatószámot kedvezően befolyásolta az, hogy az iparművészet sok műfajú. A látogatók megtalálhatták a kiállításon azokat a területeket, melyek a legjobban érdekelték. Voltak, akiket az ékszerek, másokat az öltözékek vagy az órák érdekeltek, és voltak olyanok is, akiket a járműtervezés, az autók, hajók, kerékpárok, vagy a sporteszközök.

Az iparművészetnek egy érdekes, korszerű területe a járműtervezés. A MOME-n világcégekkel közösen futnak ilyen projektek. Tehetséges fiatal tervezőink dolgoznak a Mercedesnél, buszok, teherautók tervei mellett a nálunk gyártott B típusú Mercedes kialakítása is magyar tervező munkája. A szalonon az innováció keretében bemutattuk egy olyan Volkswagen terveit, amely csak évek múlva jön ki a piacra, és magyar tervezők munkája. A közönségnek fogalma sincs arról, hogy Magyarországon ugyanolyan egyedi órákat terveznek – a legkisebb alkatrésztől a teljes szerkezetig, tokig –, és ugyanolyan gondosan meg is csinálják ezeket, mint a svájciak. Ezek méregdrága egyedi termékek, akárcsak az a töltőtoll, amelyet egy olasz cég forgalmaz, és amelyet egy kollégánk tervei és világszabadalma keltettek életre. Olaszországba tengeri sporthajókat, Svájcba sícipőket, Franciaországba bútorokat, az Egyesült Arab Emírátsokba reptéri ülőbútorokat – és még sorolni lehetne, miket és hová – terveznek és állítanak elő fiatal tervezőink. Persze nem szabad léptéket téveszteni. Ezek a fiatalok tehetségesek, de arányukban nincsenek sokan.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Alapfy László

A kerámia területéről is megnevezhetnék kitűnő művészeket, akiket Amerikától Kínáig ismernek. Ezek a művészek nem arról panaszkodnak, hogy hiába dolgoznak, mert nem tudják eladni a munkáikat. Volt ötletük,

felépítettek egy termékcsaládot, és megteremtették annak a piacát. Ahhoz, hogy egy iparművész sikeres legyen, meg tudja állni a lábán, sokféle képességre van szüksége. Tudnia kell saját magát menedzselnie.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)
Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)
Fotó: Magyar Iparművészet

– Azt érzem, hogy minden szakmának megvannak a belső értékei, de a szakmai körökön túl viszonylag kevés alkotó válik ismertté. Én például nem tudtam, hogy ön tervezte a Magyar Hirdető közismert emblémáját. De a kiállításának képeit nézegetve rengeteg ismerős grafikát láttam, amiről szintén nem tudtam, hogy az ön nevéhez kapcsolódik. Nem sajnálja, hogy ismerjük az emblémákat, de nem ismerjük a tervezőjüket?

– Az alkalmazott művészeteknek ez az egyik sajátossága. Igen, ez egy ilyen névtelen szakma. A Magyar Hirdető emblémáját 1975-ben terveztem, 43 éve. Mindegy, azt mondtam, hogy egy emblémát az örökkévalóságnak készítünk. Ez már tényleg annak tűnik. Én például nagyon hosszú ideig tiltakoztam az ellen, hogy a magam munkáiból egyéni kiállítást csináljak. Természetesen a biennálékon, csoportos bemutatókon részt vettem, de minden egyéni felkérést elutasítottam. Nagyon sokáig gyözködött egy művészettörténész hölgy, hogy szükség lenne egyéni tárlatra is. Azt válaszoltam neki, hogy minek és kinek mutogatnám a munkáimat, hisz mindegyik el van adva, a megrendelőre és rám tartozik a dolog. De aztán beadtam a derekamat, az első kiállításomon ott volt a szakma, és sokan rácsodálkoztak, hogy a sokak által ismert jelképeket én csináltam. Keveset tudunk egymásról.

– Visszatérve az NKA-ra: mekkora keretből gazdálkodik az Iparművészet Kollégiuma?

– 250 millió körül van, a kiegészítésekkel, mindennel együtt 300 millió körüli támogatást ítéltünk meg tavaly.

– *Ez kevés vagy éppen elég?*

– Se ezt, se azt nem lehet mondani. Egyszerűen ki számíthatatlanok az évenként jelentkező igények. Volt olyan év, amikor elég volt, és volt olyan év, amikor egyszerre rendeztek számos fontos kiállítást, szakmai rendezvényt; akkor több pénzre lett volna szükség.

– *Van-e olyan terület, amire szívesen kiírnának pályázatot, de eddig nem volt rá lehetőségük?*

– Ezt minden évben újragondoljuk. Amikor meghirdetjük a tavaszi pályázatokat, akkor átnézzük, hogy van-e olyan szempont, amivel ki kéne egészíteni a kiírásokat, vagy esetleg olyan, amit el kellene hagyni. De olyannyira rá vannak építve az iparművészet területére a pályázati kiírások, hogy nagyobb korrekciókra nincs szükség. Úgy tűnik, hogy jól működik a rendszer. Kora tavasszal írjuk ki az alkotói pályázatokat, a csoportos kiállítások, biennálék pályázati lehetőségeit, az alkotótelepek, a szimpóziumok rendezésére lehetőséget adó pályázatokat, a nemzetközi művészeti szervezetek tag-sági díjainak rendezésére szolgáló pályázatokat, a mű-

vészeti írói pályázati összegek kereteit, az egyetemek oktatási feladatain túlmutató rendezvényeinek szervezésére, lebonyolítására fordítható lehetőségeket. Ősszel az országos gyűjtőkörrel rendelkező intézmények gyűjteménygyarapítási pályázatai mellett az egyesületek, intézmények eszközfejlesztési lehetőségeit támogatjuk.

– *Ön mikor találkozott az NKA-val?*

– Én életemben soha semmire nem pályáztam, mindent megcsináltam saját magam. Mielőtt a kuratóriumba kerültem volna, előtte 18 évig a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének Iparművészeti Tagozatát vezettem, ezzel is kizártam magam a pályázatokból, mert összeférhetetlen.

Bár nem pályáztam, azért az NKA-ról tudtam. A pécsi jubileumi kiállításra meghívtam Fekete Györgyöt, az MMA tiszteletbeli elnökét, aki kulturális helyettes államtitkárként 25 évvel ezelőtt kitalálta és létrehozta az NKA-t. Érdekes lehet, hogy ennyi év távlatából a létrehozó hogyan látja ezt a történetet. Az NKA – mint a legnagyobb kultúrátámogatási szervezet – nélkül bizto-

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet) | Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)

Fotó: Alapfy László

san kijelenthető, hogy a mai közgyűjteményekben lévő, különböző hazai és nemzetközi kiállításokon látható művészeti alkotásoknak csak töredéke jöhetett volna létre, szégyennebbek lennének nemzetközi kapcsolataink.

Támogatott művek az iparművészetben című kiállítás (részlet)

Sponsored Works in Applied Arts (exhibition photo)

Fotó: Alapfy László

– *Hogyan lett kurátor?*

– Felkérésre. Az MMA elnöksége összeállított egy névsort a művészeti tagozatok kurátorainak javaslatával, a szakminiszter is mint az NKA elnöke, és a művészeti szervezetek is megtették a javaslatukat. Ezekből a je-

löltekből állt össze a kurátorok névsora. Csak a miniszter felkérő leveléből értesültem, hogy az Iparművészet Kollégiumának vezetésére is megbízást kaptam két évre, amit azután meghosszabbítottak.

– *De azért nem bánta meg, gondolom.*

– Nem bántam meg, de ebben nagyon nagy részük van a kollégáknak. Gyakorlott, nagy tapasztalattal rendelkező kurátortársakkal az említett két szakértő hiányát is át tudjuk hidalni. Vitára okot adó esetekben lehetőségünk lenne külső szakértőket is igénybe venni. Vannak mosolygós szóváltások, mert érthető, hogy mindenki harcol a maga területének lehetőségeiért, de mindenki megérti és tolerálja a másik művészeti ág céljait is. Jó a kollégium szelleme, így igazi konfliktusok még nem voltak közöttünk.

SÁNDOR L. István
kritikus, lapszerkesztő

.....
A beszélgetés a *Minőség, érték, mecenatúra – 25 éves a Nemzeti Kulturális Alap* című kiadványban (Nemzeti Kulturális Alap, Budapest, 2018) a 41–47. oldalon megjelent interjú átdolgozott, aktualizált változata.

AZ NKA IPARMŰVÉSZET KOLLÉGIUMÁNAK TÁMOGATÁSA 2013–2018*

Év	Beérkezett pályázat (db)	Támogatott pályázat (db)	Igényelt támogatás (Ft)	Támogatott pályázatok igénye (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)
2013	205	123	318 754 824	219 417 660	145 611 905
2014	219	88	347 145 273	169 154 643	82 900 700
2015	195	98	277 878 341	177 055 503	95 226 365
2016	185	170	287 133 415	269 389 306	170 248 879
2017	227	203	456 445 870	407 196 824	307 011 789
2018	237	197	371 558 492	307 135 784	194 440 976
ÖSSZESEN	1 268	879	2 058 916 215	1 549 349 720	995 440 614

* Megjelent a *Minőség, érték, mecenatúra – 25 éves a Nemzeti Kulturális Alap* című kiadvány 44. oldalán. NKA Igazgatósága, Budapest, 2018. A 2018-as adatok részadatok.